

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА»
(ДЛЯ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИШОЇ
ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 054 «СОЦІОЛОГІЯ»
УСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ)**

МАРІУПОЛЬ - 2021

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Соціальна політика» (для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» усіх форм навчання) / укл. Т. М. Іванець. Маріуполь: МДУ, 2021. 47 с.

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Соціальна політика» розраховані на студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» усіх форм навчання. Ця дисципліна входить до циклу загальної підготовки студентів спеціальності 054 «Соціологія» та передбачає засвоєння здобувачами вищої освіти знань про сучасні вітчизняні та світові теорії та практичні основи соціальної політики, структуру, принципи, методи та основні моделі соціальної політики, сутність соціальної політики в Україні та основні напрямки її реалізації. Методичні рекомендації містять загальний опис, мету та завдання, перелік та опис компетенцій, що формуються у студентів у межах вивчення навчальної дисципліни, методи навчання та методи контролю, основні теоретичні відомості, порядок і рекомендації щодо виконання роботи та форми звітності студентів, контрольні питання за темами, тести для самоконтролю; орієнтовний перелік питань до екзамену, опис змісту індивідуального навчально-дослідного завдання та методичні рекомендації щодо його виконання, розподіл балів за виконаними завданнями, список рекомендованої літератури. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Соціальна політика» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України.

Рецензенти: Б. В. Слющинський, д.с.н., професор, професор кафедри філософії та соціології МДУ
 О. С. Цибулько, к.і.н., доцент, доцент кафедри філософії та соціології МДУ

Затверджено на засіданні вченої ради історичного факультету Маріупольського державного університету (протокол №6 від «17» лютого 2021 р.)

© Іванець Т. М., 2021 рік
© МДУ, 2021 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ.....	7
ПЕРЕЛІК ТА ОПИС КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ.....	8
МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ	9
ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ	11
ПЛАНИ, МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	14
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ЗА ТЕМАМИ	28
ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	31
ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	39
ОПИС ЗМІСТУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ	42
РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ	43
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	44

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Соціальна політика» входить до циклу професійної та практичної підготовки студентів спеціальності 054 «Соціологія». Курс пов'язаний з дисциплінами: соціологія, політологія, основи правознавства, теорія соціальних змін та глобалізація, соціологія економіки та праці, соціологія освіти та молоді.

Передумови для його вивчення є опанування дисциплін професійної підготовки «Вступ до фаху» та «Загальні соціологічні теорії» та формування на основі їх вивчення необхідних навичок.

В результаті опанування навчальної дисципліни «Соціальна політика» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- основні поняття і категорії соціальної політики;
- основні поняття та елементи соціальної інфраструктури;
- методи дослідження соціальної політики.

вміти:

- застосовувати набуті теоретичні знання соціальної політики для аналізу змісту та якості соціальної політики;
- застосовувати теоретичні та емпіричні методи соціологічного аналізу для дослідження, аналізу, оцінки стану та тенденцій розвитку соціальної політики;
- самостійно розробляти соціальні програми різних рівнів, формулювати шляхи вдосконалення існуючої соціальної інфраструктури;
- застосовувати методiku організації конкретних соціологічних досліджень у сфері соціальної політики.

оволодіти навичками:

- оперування професійною термінологією предметної галузі;
- ідентифікації та оцінювання предметної проблематики;

- зіставлення та узагальнення матеріалу з опрацьованих наукових джерел;
- аналізу та прогнозування процесів в сфері соціальної політики.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 5	Галузь знань: 05 «Соціальні і поведінкові науки»	Нормативна	
Модулів - 2	Освітньо-професійна програма «Соціологія» Спеціальність 054 Соціологія	Рік підготовки:	
Змістовних модулів - 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання за вибором студента		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		26 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	10 год.
Загальна кількість годин – 150	Лабораторні -		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 9	Освітній рівень «Бакалавр»	Самостійна робота	
		90 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання	
		10 год.	20 год.
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50/100 годин (33/67%)

для заочної форми навчання – 20/130 годин (13/87%)

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи соціальної політики												
Тема 1. Сутність та зміст соціальної політики	13	2	2	-	-	9	12	2	-	-	-	11
Тема 2. Історія виникнення та етапи розвитку соціальної політики	15	4	2	-	-	9	12		-	-	-	11
Тема 3. Моделі соціальної політики	15	2	4	-	-	9	13		2	-	-	11
Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики	13	2	2	-	-	9	12	2	-	-	-	11
Тема 5. Соціальна політика та соціальні відносини	15	4	2	-	-	9	14		2	-	-	11
Разом за змістовим модулем 1	71	14	12	-	-	45	63	4	4	-	-	55
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Соціальний захист як ключова складова соціальної політики												
Тема 6. Соціальний захист та соціальне забезпечення	15	2	4	-	-	9	14	2	2	-	-	11
Тема 7. Соціальний захист економічно активного населення. Ринок праці та зайнятість	13	2	2	-	-	9	14		2	-	-	11
Тема 8. Соціальна допомога. Захист соціально вразливих категорій	13	2	2	-	-	9	13	2	2	-	-	11
Тема 9. Соціальне страхування	13	2	2	-	-	9	13			-	-	11
Тема 10. Особливості формування соціальної політики в сучасній Україні	15	4	2	-	-	9	13	2	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 2	69	12	12	-	-	45	67	6	6	-	-	55
ІНДЗ	10	-	-	-	10	-	20	-	-	-	20	-
Усього годин	150	26	24	-	10	90	150	10	10	-	20	110

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна політика» є ознайомлення студентів з сучасними вітчизняними й світовими теоріями та практичними основами соціальної політики; з структурою, принципами, методами та основними моделями соціальної політики; з сутністю соціальної політики в Україні та основним напрямком її реалізації..

Завданнями вивчення дисципліни «Соціальна політика» є:

- окреслити теоретичні основи формування та реалізації соціальної політики;
- дати визначення основним понятійним категоріям «соціальна політика», «соціальні нормативи», «соціальні гарантії», «соціальні стандарти», «соціальний захист» «соціальне забезпечення» «соціальне страхування»;
- проаналізувати історію виникнення та етапи розвитку соціальної політики;
- дослідити організаційно-правову структуру соціальної політики;
- дослідити соціальні відносини як об'єкт соціальної політики;
- виділити особливості поняття соціального захисту та соціального забезпечення населення;
- проаналізувати особливості соціального захисту економічно активного населення та державну політику на ринку праці;
- охарактеризувати основні складові соціальної допомоги та соціального страхування;
- визначити особливості розвитку соціальної політики в Україні.

ПЕРЕЛІК ТА ОПИС КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Відповідно ОПШ навчальна дисципліна «Соціальна політика»

сприяє досягненню наступних результатів навчання:

РН-3. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.

РН-4. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН-8. Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури..

РН-13. Вміти проводити дослідження та робити прогноз щодо розвитку суспільних процесів з урахуванням регіональної специфіки

РН-14. Виступати організатором та виконавцем проектів соціального спрямування.

забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність розробляти власну траєкторію саморозвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження

СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК09. Здатність розумітися на специфіці суспільних процесів та особливостях розвитку соціальних спільнот в регіоні.

СК10. Здатність планувати, розробляти та реалізовувати проекти соціального спрямування.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЮ

Методика вивчення навчальної дисципліни «Соціальна політика» для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» ґрунтується на єдності лекційних та семінарських занять. При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання.

Підготовка до семінарських занять вимагає від студентів систематичного опрацювання лекційного матеріалу та рекомендованої літератури; підготування виступів та доповідей згідно з питаннями плану семінару. Семінарські заняття з курсу забезпечують закріплення теоретичних знань, опанування навичками організації комунікації в установах, сприяють розвитку у студентів здатності до самонавчання та самовдосконалення.

Обов'язковою формою набуття нових знань та навичок з навчальної дисципліни є виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ).

Вивчення дисципліни передбачає виконання самостійної роботи, яка включає у себе опрацювання лекційного матеріалу при підготовці до семінарських занять та опрацювання теоретичних і практичних питань з навчальної дисципліни. Мета самостійної роботи – опрацювати додаткову інформацію з теоретичних питань, розглянутих на лекціях, що дозволяє одержати додаткові знання у поєднанні з аудиторним навчанням.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на мету перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Застосовуються наступні види контролю: тестування, виконання контрольних робіт, усне опитування під час занять. Підсумковою формою контролю являється залік, який може проводитися усно (за екзаменаційними білетами) або письмово (тестування).

ОСНОВНІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціальної політики

Тема 1. Сутність та зміст соціальної політики

Підходи до визначення поняття «соціальна політика». Об'єкт та предмет соціальної політики. Мета, завдання та принципи реалізації. Суб'єкти соціальної політики.

Тема 2. Історія виникнення та етапи розвитку соціальної політики

Витоки соціальної політики у 16-19 століттях. Еволюція соціальної політики у другій половині 19 - першій половині 20 століття. Концепція соціальної держави.

Тема 3. Моделі соціальної політики

Існуючі класифікації соціальної політики. Консервативна модель. Ліберальна модель. Соціал-демократична модель. Соціалістична модель. Зарубіжний досвід у розбудові соціальної політики: скандинавський, німецький, американо-британський, європейський, японський.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики

Організаційно-правова структура соціальної політики. Соціальні нормативи. Державні соціальні стандарти та гарантії. Кадрове забезпечення соціальної політики. Соціальні служби і організації. Недержані інститути соціальної політики. Фінансування соціальної політики: джерела, методи напрямки.

Тема 5. Соціальна політика та соціальні відносини

Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики. Соціально-класові відносини. Етнонаціональні та етносоціальні відносини. Гендерна політика. Сімейна політика. Забезпечення прав дітей в межах соціальної політики. Молодіжна політика. Запобігання торгівлі людьми та домашньому насильству в контексті реалізації соціальної політики.

Змістовий модуль 2. Соціальний захист як ключова складова соціальної політики

Тема 6. Соціальний захист та соціальне забезпечення

Поняття та основні складові. Соціальний захист та соціальне забезпечення. Історія виникнення та розвитку явища соціального захисту. Формування сучасної системи соціального захисту. Роль МОП в цьому процесі. Сучасні проблеми в забезпеченні соціального захисту в розвинених країнах світу. Проблема бідності. Шляхи подолання бідності. Концепція людського розвитку. Система соціального захисту в Україні: основні напрямки, пріоритети та механізми.

Тема 7. Соціальний захист економічно активного населення. Ринок праці та зайнятість

Поняття ринок праці. Робоча сила. Зайнятість. Види зайнятості. Безробіття: форми і види. Шляхи зниження рівня безробіття. Державна політика зайнятості. Ситуація на ринку праці України.

Тема 8. Соціальна допомога. Захист соціально вразливих категорій

Соціальна допомога: поняття та види. Субсидії. Соціально вразливі категорії населення. Основні форми і види підтримки населення соціально вразливих категорій. Соціальна робота: суть і мета. Центри соціальних служб. Державна соціальна допомога.

Тема 9. Соціальне страхування

Сутність, принципи та функції соціального страхування. Історія виникнення. Місце в системі соціального захисту. Види соціального страхування: пенсійне, медичне, від нещасних випадків на виробництві, на випадок безробіття тощо. Характерні риси окремих видів соціального страхування. Міжнародні норми соціального страхування.

Тема 10. Особливості формування соціальної політики в сучасній Україні

Стратегії, цілі, пріоритети соціальної політики в Україні. Вибір моделі соціальної політики. Проблеми, що існують в українській соціальній політиці

на сучасному етапі, та шляхи їх вирішення. Трансформація українського законодавства у сфері забезпечення соціальної політики. Міністерство соціальної політики.

ПЛАНИ, МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Невід'ємною складовою навчального процесу та важливою формою навчальної роботи у закладі вищої освіти є семінарське заняття. Вони проводяться з основних тем навчальної дисципліни і є ефективною формою закріплення теоретичних знань, отриманих на лекціях та під час самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Головною метою семінарських занять являється опанування студентами навчальної дисципліни, забезпечення глибокого і всебічного аналізу та колективного обговорення основних проблем курсу, навчання їх елементам творчого застосування отриманих знань на практиці.

До основних завдань семінарських занять відносяться наступні: закріплення у студентів теоретичних знань; оволодіння ними теоретичним апаратом, навичками усного і письмового опрацювання навчального матеріалу; залучення їх до науки, наукових досліджень; прищеплення їм навичок творчого мислення, самостійного формулювання та висловлювання власних думок, а також захисту висунутих наукових положень та висновків; формування у них соціологічного світогляду, здатності пов'язувати загальнотеоретичні положення з вимогами сучасності.

Семінарське заняття проводиться у формі дискусії на попередньо визначені питання, до яких здобувачі вищої освіти самостійно готують тези виступів. Кожне питання семінарського заняття повинно містити коротку постановку проблеми, доповідь мусить мати послідовне викладення науковою мовою та закінчуватися висновком.

Після закінчення викладення питання (термін доповіді може складати 5-10 хвилин) студент повинен вміти відповісти на поставлені питання аудиторії та викладача. Відповіді доповідача оцінюються як додаткові бали, так само й питання поставлені іншими студентами зараховуються їм як додаткові бали.

Кожне питання семінарського заняття обговорюється у вигляді дискусії (якщо проблема містить спірні питання) або підведення підсумків. Якщо аудиторія має доповнення, то вони також оцінюються як додаткові бали.

Під час семінарських занять викладач здійснює поточний контроль якості знань студентів, перевіряє виконану самостійну роботу. Звершується семінарське заняття заключним словом викладача, в якому підсумовується робота групи, аналізується ступінь розкриття теми, оцінюються всі форми участі студентів на семінарі (доповіді, повідомлення, доповнення, зауваження, питання тощо) та нараховуються рейтингові бали. Також проводиться консультація щодо особливостей підготовки до наступного семінарського заняття.

Робота на семінарському завданні передбачає вільне володіння темою та активну участь у обговоренні. Вона може бути оцінена від 1 до 5 балів.

Семінар 1. Недержавні інститути соціальної політики

1. Громадські організації як суб'єкт соціальної політики.
2. Благодійні організації у сфері соціальної політики: поняття, правовий статус, особливості функціонування.
3. Основні види та напрямки діяльності недержавних інститутів в сфері соціальної роботи.
4. Недержавні соціальні програми.

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і

- підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
 5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
 6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
 7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
 8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
 9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 2. Основні напрямки реалізації державної сімейної політики

1. Понятійно-категоріальний апарат державної сімейної політики
2. Принципи та напрямки державної сімейної політики
3. Соціально-демографічна ситуація в Україні: причини та наслідки
4. Поняття та види домашнього насильства.
5. Запобігання домашньому насильству в контексті реалізації соціальної політики

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 3. Основні напрямки молодіжної політики

1. Молодь як соціально-демографічна група в Україні.

2. Сутність та основні напрямки державної молодіжної політики в Україні
3. Державні гарантії для молоді.
4. Соціальні програми підтримки молоді в Україні.

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.

9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 4. Забезпечення прав дітей як напрям соціальної політики

1. Система прав та гарантій дітей у міжнародному та національному законодавстві.
2. Державна політика у сфері захисту парв дітей: принципи, завдання, засоби реалізації.
3. Служби у справах дітей: особливості діяльності.
4. Система національного та міжнародного усиновлення.

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf

6. Соціальна політика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Соціальна політика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 5. Особливості соціальної політики у сфері протидії торгівлі людьми

1. Основні понятійні категорії у сфері протидії торгівлі людьми. Види експлуатації.
2. Причини та передумови торгівлі людьми.
3. Міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми.
4. Організації, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми.
5. Державна політика протидії торгівлі людьми в Україні

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і

- підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
 5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
 6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
 7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
 8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
 9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 6. Пенсійна система в Україні

1. Пенсія як понятійна категорія
2. Види пенсій (за віком, по інвалідності, соціальні тощо)
3. Основні види пенсійних систем у світі. Криза пенсійного забезпечення
4. Сучасна пенсійна система України: особливості та основні проблеми
5. Пенсійна реформа в Україні: мета, завдання та напрямки

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.

2. Дереха В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 7. Концепція людського розвитку

1. Теорія людського капіталу та концепція людського розвитку ПРООН
2. Поняття «індекс людського розвитку», його складові.
3. Здоров'я та довголіття як передумови та наслідок людського розвитку.

4. Поняття добробуту в концепції людського розвитку
5. Гендерна нерівність в людському розвитку
6. Освіта як чинник формування людського капіталу. Інтелектуальний потенціал суспільства.

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.

9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 8. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО (ООС)

1. Поняття «внутрішньо переміщена особа»
2. Нормативно-правові засади захисту прав внутрішньо переміщених осіб
3. Особливості соціального захисту прав внутрішньо переміщених осіб
4. Правовий статус учасників АТО (ООС)
5. Особливості соціального захисту учасників АТО (ООС) та їх сімей

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf

6. Соціальна політика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Соціальна політика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 9. Заклади соціальної роботи та соціальні послуги

1. Мета, завдання та напрямки соціальної роботи
2. Форми соціальної роботи
3. Заклади соціальної роботи: поняття та типологія. Державна соціальна служба.
4. Визначення поняття «соціальні послуги»
5. Класифікація соціальних послуг

Література:

1. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. URL : https://www.researchgate.net/profile/Tetyana_Semigina3/publication/342003632_Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf
2. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
3. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>

4. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
5. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
6. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
7. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
8. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
9. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
10. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Семінар 10. Особливості формування соціальної політики в сучасній Україні

1. Стратегії, цілі, пріоритети соціальної політики в Україні.
2. Вибір моделі соціальної політики.
3. Проблеми в українській соціальній політиці та шляхи їх вирішення.
4. Трансформація українського законодавства у сфері забезпечення соціальної політики.

5. Особливості функціонування Міністерства соціальної політики.

Література:

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Деріга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Сутність та зміст соціальної політики

1. Соціальна політика: поняття, об'єкт, предмет, мета та завдання.
2. Принципи реалізації соціальної політики.
3. Суб'єкти соціальної політики.

Тема 2. Історія виникнення та етапи розвитку соціальної політики

1. Витоки соціальної політики у 16-19 століттях.
2. Еволюція соціальної політики у другій половині 19 - першій половині 20 століття.
3. Концепція соціальної держави.

Тема 3. Моделі соціальної політики

1. Підходи до класифікації соціальної політики.
2. Консервативна модель соціальної політики.
3. Ліберальна модель соціальної політики.
4. Соціал-демократична модель соціальної політики.
5. Соціалістична модель соціальної політики.
6. Зарубіжний досвід у розбудові соціальної політики.

Тема 4. Нормативно-правове забезпечення соціальної політики

1. Організаційно-правова структура соціальної політики.
2. Соціальні нормативи, стандарти та гарантії.
3. Особливості кадрового забезпечення соціальної політики.
4. Соціальні служби і організації.
5. Недержані інститути соціальної політики.
6. Фінансування соціальної політики: джерела, методи, напрямки.

Тема 5. Соціальна політика та соціальні відносини

1. Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики.
2. Соціально-класові, етнонаціональні та етносоціальні відносини.
3. Сімейна політика та забезпечення прав дітей.
4. Молодіжна політика як складова соціальної політики.
5. Особливості гендерної політики.
6. Запобігання торгівлі людьми та домашньому насильству в контексті реалізації соціальної політики.

Тема 6. Соціальний захист та соціальне забезпечення

1. Соціальний захист та соціальне забезпечення: підходи до визначення.
2. Історія виникнення та розвитку соціального захисту.
3. Формування сучасної системи соціального захисту, роль у цьому процесі МОП.
4. Забезпечення соціального захисту в розвинених країнах світу: особливості, проблеми та перспективи.
5. Проблема бідності та шляхи її подолання. Концепція людського розвитку.
6. Система соціального захисту в Україні: основні напрямки, пріоритети та механізми.

Тема 7. Соціальний захист економічно активного населення. Ринок праці та зайнятість

1. Поняття «ринок праці» та «робоча сила».
2. Зайнятість та її види. Державна політика зайнятості.
3. Безробіття: його форми, види. Шляхи зниження рівня безробіття.
4. Ситуація на ринку праці України.

Тема 8. Соціальна допомога. Захист соціально вразливих категорій

1. Соціальна допомога: поняття та види. Державна соціальна допомога.
2. Поняття «соціально вразливі категорії населення».

3. Основні форми і види підтримки населення соціально вразливих категорій.
4. Соціальна робота: суть і мета.
5. Центри соціальних служб.

Тема 9. Соціальне страхування

1. Сутність, принципи та функції соціального страхування.
2. Історія виникнення соціального страхування.
3. Види соціального страхування та його місце в системі соціального захисту.
4. Міжнародні норми соціального страхування.

Тема 10. Особливості формування соціальної політики в сучасній Україні

1. Стратегії, цілі, пріоритети соціальної політики в Україні.
2. Проблеми в українській соціальній політиці та шляхи їх вирішення.
3. Особливості трансформації українського законодавства у сфері забезпечення соціальної політики.
4. Міністерство соціальної політики.

ТЕСТИ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Приклади тестів

1. Основними структурними елементами соціальної політики є

- А. Соціальне партнерство
- Б. Соціальний захист населення
- В. Охорона праці
- Г. Соціальне страхування
- Д. Пенсійна система
- Є. Державна служба зайнятості

2. Основними видами діяльності по реалізації соціальної політики держави є

- А. Законотворча діяльність законодавчих органів
- Б. Організаційно-управлінська, фінансовоекономічна та інша діяльність виконавчих органів
- В. Контролююча та наглядова діяльність судових органів
- Г. Спільна діяльність гілок влади, соціальнопрофесійних та інших об'єднань громадян

3. Що таке соціальна політика

- А. Система програм, служб та заходів спрямованих на досягнення соціальних цілей
- Б. Цілеспрямована діяльність з метою забезпечення соціального захисту і створення умов для формування сприятливого соціального середовища для громадян
- В. Система управлінських, регулятивних, саморегулятивних способів і форм діяльності суб'єктів, з метою задоволення соціальних потреб населення
- Г. Фінансова підтримка безробітного населення та інвалідів

Д. Система інституційних державних, громадських, суспільних, особистих та індивідуальних форм діяльності, спрямованих на створення умов для всебічної реалізації соціального потенціалу людини

4. Які основні завдання вирішуються в ході реалізації соціальної політики в Україні

А. Пом'якшення соціальних проблем у суспільстві

Б. Соціальний захист незахищених громадян

В. Боротьба з бідністю

Г. Регулювання ринку праці

Д. Сприяння вирішенню проблем пов'язаних зі станом здоров'я громадян

Е. Підтримка соціальної злагоди в суспільстві

5. Які принципи покладені в основу реалізації соціальної політики

А. Принцип єдності об'єктивного і суб'єктивного

Б. Принцип взаємозв'язку соціальної саморегуляції і цілеспрямованої діяльності по здійсненню соціальної політики

В. Принцип комплексності

Г. Кошти на соціальні цілі за рахунок формування єдиного соціального податку

Д. Принцип пріоритету соціальних інтересів людини

Е. Принцип соціальної відповідальності

Є. Принцип єдності централізованих та децентралізованих засад у реалізації соціальної політики

6. Які основні пріоритети характеризують соціальну політику в сучасних умовах

А. Створення умов для реалізації соціального потенціалу людини

Б. Перетворення соціальної політики в ефективний інструмент розвитку соціальних та суспільних відносин

- В. Формування соціальної безпеки людини і суспільства
- Г. Розвиток гуманітарної сфери та гуманітарної політики
- Д. Боротьба з бідністю

7. Соціальна політика спрямована на..

- А. Узгодження інтересів певних соціальних груп і прошарків суспільства
- Б. Організацію управління в усіх сферах суспільної діяльності
- В. Оптимальне розв'язання суспільних суперечностей
- Г. Широку інтеграцію та гармонізацію інтересів різних прошарків населення, створення умов для суспільної злагоди
- Д. Соціальний захист населення

8. Соціальність політики держави характеризують

- А. Кількість грошей в обігу
- Б. Кількість товарів у продажу
- В. Експортні можливості країни
- Г. Обсяг національного доходу, що припадає на душу населення
- Д. Рівень зарплати в країні

9. Соціальна політика держави буде провадитись за таких умов

- А. Макроекономічної трансформації країни
- Б. Подолання економічної кризи
- В. Паралельно із заходами по виходу з кризи
- Г. Задоволення стандартів життя на рівні вимог населення
- Д. Зростання трудового ентузіазму людей

10. Українська модель побудови соціально спрямованої економіки вимагає

- А. Забезпечення повної зайнятості населення
- Б. Посилення розподільчих функцій держави
- В. Регулювання державних доходів громадян

Г.Суттєвої розбудови соціальної інфраструктури

Д.Утвердження соціально спрямованої структури економіки

11.Соціальна сфера — це

А.Сукупність галузей і видів діяльності соціальної інфраструктури

Б.Діяльність щодо забезпечення задоволення потреб людей у матеріальних благах і послугах

В.Діяльність з формування доходів членів суспільства

Г.Діяльність із соціального забезпечення і захисту громадян

Д.Усі відповіді правильні

12.Соціальна інфраструктура включає особливий комплекс галузей народного господарства

А.Охорону здоров'я, народну освіту

Б.Культуру і мистецтво

В.Житлове і комунальне господарство

Г.Машинобудування

Д.Відповіді а, б, в правильні

13.Які з принципів, що покладені в основу державної політики зайнятості, є помилковими

А.Забезпечення рівних можливостей усім громадянам щодо реалізації права на вільний вибір виду діяльності відповідно до здібностей та професійної підготовки

Б.Сприяння ефективній зайнятості, запобіганню безробіттю, створення нових робочих місць

В.Співробітництво органів державного управління з професійними спілками, асоціаціями підприємців, власниками в розробці, реалізації та контролі за виконанням заходів щодо забезпечення зайнятості населення

Г.Забезпечення високої заробітної плати та привілеїв

Д.Відповіді а, б, в правильні.

14.Помилкою в соціальній політиці в Україні є

А.Підтримка приватного сектора, що змінюється

Б.Жорстка дискриміналізація товару «робоча сила»

В.Посилення ролі інтелегенції в державотворенні

Г.Підвищення цін на товари та послуги

Д.Намагання підтримати стандарти життєвого рівня населення

15.Державне регулювання соціальної сфери в умовах ринку – це

А.Мінімальне втручання державних органів в економічні процеси

Б.Вплив держави на дію законів ринку

В.Вплив держави на організацію виробництва

Г.Вплив відповідних владних структур на розвиток соціально-економічних процесів за допомогою економічних регуляторів і нормативів

Д.Відповіді а, б правильні

16.Метою соціальної політики є

А.Створення достатньої кількості робочих місць

Б.Забезпечення громадян товарами та послугами

В.Соціальна інтеграція людей

Г.Інвестування соціальної інфраструктури

Д.Виховання громадян.

17.Яке з тверджень є помилковим: «Стратегічними цілями соціальної політики на державному рівні є»

А.Гарантування конституційних прав громадян на працю, соціальний захист, освіту, охорону здоров'я, житло

Б.Забезпечення повної продуктивної зайнятості населення, піднесення якості й конкурентоспроможності робочої сили;

В.Реформування аграрно-промислового комплексу

Г.Забезпечення соціальної підтримки найвразливіших верств населення

Д.Переорієнтація соціальної політики на сім'ю, забезпечення прав і соціальних гарантій, що надаються сім'ї

18.Основними завданнями соціальної політики є

А.Соціальний захист населення

Б.Запобігання масового безробіття

В.Захист інтелектуального потенціалу суспільства

Г.Підтримка розвитку духовної сфери, освіти, науки і культури

Д.Відповіді а, б, в, г правильні

19.Який із принципів соціальної політики держави є помилковим у даному контексті

А.Держава створює умови, за яких кожен працездатний громадянин самозабезпечується при солідарній підтримці суспільства

Б.Держава і суспільство допомагають хворим і непрацездатним на рівні, що відповідає економічним здобуткам та досягненням країни

В.Державні структури мають спрямовувати свої зусилля на подолання безробіття

Г.Держава повинна сплачувати страхові внески за громадян, які застрахувалися на випадок хвороби чи втрати роботи

Д.Держава повинна створювати можливості для залучення громадян до участі в суспільному житті, зокрема у створенні різних рухів, формуванні страхових фондів, започаткуванні діяльності кредитних спілок тощо

20.Яке з тверджень є помилковим: «Модель соціального устрою повинна забезпечити»

А.Свободу

Б.Рівність

- В.Справедливість
- Г.Братерство
- Д.Творчу солідарність

21.Основними напрямками соціальної політики в Україні є А.Проведення глибокої пенсійної реформи, що забезпечуватиме справедливую систему пенсійних виплат з урахуванням трудового вкладу особи

Б.Сприяння всебічному державному захисту інтелектуального потенціалу суспільства, його ефективному використанню та примноженню;

В.Створення адресної допомоги державним службовцям та їх сім'ям

Г.Піднесення добробуту за рахунок державного бюджету та позабюджетних коштів

Д.Відповіді а, б правильні

22. Яка з наведених категорій населення не відноситься до вразливих

А.Спеціалісти з вищою освітою

Б.Пенсіонери

В.Інваліди

Г.Самотні матері

23.Якою організацією була запропонована Концепція людського розвитку

А.ООН

Б.МОП

В.ЄС

24.Що таке «субсидія»

А.Вид цільової допомоги зазначеним особам, що надається за рахунок коштів бюджетів або цільових фондів

Б.Пільговий кредит від держави під невисокий відсоток

В.Допомога від благодійного фонду

25. Що з наведеного нижче не відноситься до загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до українського законодавства

А. Страхування будинків від стихійних лих

Б. Пенсійне страхування

В. Страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

Г. Медичне страхування

Д. Страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання

Е. Страхування на випадок безробіття

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Соціальна політика» формою контролю передбачає залік, який виставляється за результатами поточного контролю та виконаних самостійних завдань.

1. Соціальна політика: поняття, об'єкт, предмет, мета та завдання.
2. Принципи реалізації соціальної політики.
3. Суб'єкти соціальної політики.
4. Витоки соціальної політики у 16-19 століттях.
5. Еволюція соціальної політики у другій половині 19 - першій половині 20 століття.
6. Концепція соціальної держави.
7. Підходи до класифікації соціальної політики.
8. Консервативна модель соціальної політики.
9. Ліберальна модель соціальної політики.
10. Соціал-демократична модель соціальної політики.
11. Соціалістична модель соціальної політики.
12. Зарубіжний досвід у розбудові соціальної політики.
13. Організаційно-правова структура соціальної політики.
14. Соціальні нормативи, стандарти та гарантії.
15. Особливості кадрового забезпечення соціальної політики.
16. Соціальні служби і організації.
17. Недержані інститути соціальної політики.
18. Фінансування соціальної політики: джерела, методи, напрямки.
19. Соціальні відносини як об'єкт соціальної політики.
20. Соціально-класові, етнонаціональні та етносоціальні відносини.
21. Сімейна політика та забезпечення прав дітей.
22. Молодіжна політика як складова соціальної політики.

23. Особливості гендерної політики.
24. Запобігання торгівлі людьми та домашньому насильству в контексті реалізації соціальної політики.
25. Соціальний захист та соціальне забезпечення: підходи до визначення.
26. Історія виникнення та розвитку соціального захисту.
27. Формування сучасної системи соціального захисту, роль у цьому процесі МОП.
28. Забезпечення соціального захисту в розвинених країнах світу: особливості, проблеми та перспективи.
29. Проблема бідності та шляхи її подолання.
30. Концепція людського розвитку.
31. Система соціального захисту в Україні: основні напрямки, пріоритети та механізми.
32. Поняття «ринок праці» та «робоча сила».
33. Зайнятість та її види. Державна політика зайнятості.
34. Безробіття: його форми, види.
35. Шляхи зниження рівня безробіття.
36. Ситуація на ринку праці України.
37. Соціальна допомога: поняття та види. Державна соціальна допомога.
38. Поняття «соціально вразливі категорії населення».
39. Основні форми і види підтримки населення соціально вразливих категорій.
40. Соціальна робота: суть і мета.
41. Центри соціальних служб.
42. Сутність, принципи та функції соціального страхування.
43. Історія виникнення соціального страхування.
44. Види соціального страхування та його місце в системі соціального захисту.
45. Міжнародні норми соціального страхування.
46. Стратегії, цілі, пріоритети соціальної політики в Україні.

47. Проблеми в українській соціальній політиці та шляхи їх вирішення.
48. Особливості трансформації українського законодавства у сфері забезпечення соціальної політики.
49. Міністерство соціальної політики.

ОПИС ЗМІСТУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

Індивідуальні навчально-дослідні завдання являються невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Соціальна політика» та вагомою частиною самостійної роботи студента над матеріалами курсу. Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється в індивідуальному порядку. Виконання студентом ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу.

До критеріїв оцінювання *ІНДЗ* відносяться наступні: повнота та змістовність інформації, коректність формулювань, логічність; володіння матеріалом; творчий підхід, вчасне виконання.

Максимальна кількість балів, які можна набрати за виконання ІНДЗ, дорівнює 25 балам.

Приклади типових навчально-дослідних завдань з навчальної дисципліни:

1. Напишіть аналітичну записку на тему «Проблеми та перспективи розвитку ситуації на ринку праці в Україні в умовах пандемії»

Обсяг – 2-3 сторінки. При оцінюванні буде звертатися увага на вміння автора класифікувати інформацію, проаналізувати її та зробити власні висновки на прогнози.

2. Зробіть презентацію в Power Point на тему: «Особливості розвитку соціальної політики в окремій країні (на вибір здобувача вищої освіти)».

Обсяг – 10-15 слайдів. До презентації має додаватися текст доповіді з зазначеної теми.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань та умінь студентів відбувається за наступним розподілом:

Поточне тестування та самостійна робота										ІНДЗ	Поточне тестування	Сума
Змістовий модуль №1 (семінари)					Змістовий модуль №2 (семінари)							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	5	T8	T9	T10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
25					25					25	25	100

T1, T2 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базові

1. Гриненко А. М. Соціальна політика : навчальний посібник. К. : КНЕУ, 2004. 309 с.
2. Дерєга В. В. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. 178 с. URL : <https://studfiles.net/preview/2448241/>
3. Драган О. І., Цимбалюк Л. Г. Соціальна політика : конспект лекцій для студентів спеціальності 7.03050501, 8.03050501 «Управління персоналом та економіка праці» галузі знань «Економіка і підприємництво» денної форми навчання. К. : НУХТ, 2012. 116 с. URL : <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/107.03.pdf>
4. Ларіонова Н. Б. Соціальна політика в Україні : матеріали для самостійної роботи студентів спеціальності «Соціальна робота», навчально-методичний посібник. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2015. 63 с.
5. Скуратівський В. А., Палій О. М. Основи соціальної політики : навчальний посібник. К. : МАУП, 2002. 200 с. URL : http://www.dut.edu.ua/uploads/1_712_21774693.pdf
6. Социальная политика : учебник / под ред. Е. И. Холостовой, Г. И. Климантовой. URL : https://stud.com.ua/22369/sotsiologiya/sotsialna_politika
7. Социальная политика: учебник / под. ред. Н.А. Волгина. М.: Издательство «Экзамен», 2006. 736 с.
8. Соціальний захист населення України : навчальний посібник / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль та ін. ; за заг. ред. М. В. Вакуленка, М. К. Орлатого. К. : Фенікс, 2010. С. 187.
9. Шевчук П.І. Соціальна політика : навчальний посібник. Львів : Світ, 2005. 400 с.

Допоміжні

1. Гриненко А. М. Формування цивілізаційних основ сучасної соціальної політики. URL : Ф http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/stvttp_2014_2_45.pdf
2. Денисенко К. Державна політика у сфері соціального захисту: аналіз понятійно-категоріального апарату. URL : http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_51/fail/13.pdf
3. Дікон Б. Глобальна соціальна політика. Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту : підручник / Б. Дікон, М. Халс, П. Стабс. К. : Основи, 1999. 346 с.
4. Колот А. М. Генезис соціальної політики під впливом глобалізації та лібералізації кономічних відносин // Україна: аспекти праці. 2008. №1. С. 3-11.
5. Крупнік А. С. Соціально-захисна спрямованість державної соціальної політики в умовах трансформації українського суспільства : дис. канд. політ. наук. Одеса, 2002. 169 с.
6. Крюков О. І. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави. URL : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2010-1/doc/1/04.pdf>
7. Лібанова Е. М., Палій О. М. Ринок праці та соціальний захист: навчальний посібник із соціальної політики. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. С. 383.
8. Лопушняк Г. С. Державна соціальна політика як передумова економічного розвитку України: монографія. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. 372 с.
9. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні : монографія. К., 2015. 244 с.

- 10.Макарська О. В. Державні соціальні програми: теоретичні аспекти, методика, розробки та оцінки : монографія. К. : Ліра, 2004. 328 с.
- 11.Мякушко Н. Соціальна політика в умовах глобалізації: регіональний та національний досвід. URL : http://www.vmurol.com.ua/upload/publikatsii/nauka/Socpolitika_v_umovah_globalizaciyi.pdf
- 12.Пасько Я. І. Соціальна держава і громадянське суспільство : співпраця versus протистояння : монографія. К. : ПАРАПАН, 2008. 272 с.
- 13.Право соціального забезпечення в Україні : підручник / Т. А. Занфірова, М. І. Іншин, С. М. Прилипко та ін.; за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. 2-ге вид. перероб. і доп. Х. : ФІНН, 2012. С. 20.
- 14.Право соціального забезпечення в Україні : підручник / О. М. Ярошенко, Г. О. Барабаш, Н. М. Вапнярчук ; за ред. О. М. Ярошенка. 4-те вид., переробл. і доп. Х. : Право, 2015. С. 17.
- 15.Радченко О. В. Ціннісний вимір соціальної відповідальності в демократичній державі : монографія. Х. : Вид-во ХНУВС, 2008. 200 с.
- 16.Семигіна Т.В. Словник із соціальної політики. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 253 с.
- 17.Сіленко А.О. Соціальна держава – територія перемін. Одеса, 2000. 280 с.
- 18.Стратегія подолання бідності. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248898080>
- 19.Социальная политика : толковый словарь / ред. Н.А. Волгин, Б.В. Ракитский. 2-е изд., дораб. М. : РАГС, 2002. 456 с.
- 20.Ткач О. Особливості державної політики у сфері соціального розвитку України // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. 2013. №3. С. 67-70.

- 21.Холостова Е. И. Социальная политика: учеб. пособие. М.: ИНФРА-М, 2001. 204 с.
- 22.Ярова Л. Система соціального захисту у країнах Центральної і Східної Європи // Освіта регіону: політологія, психологія, комунікації. 2012. №2. С. 122-124.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. URL : <https://www.msp.gov.ua/>
2. Організація об'єднаних націй. URL : <http://www.un.org/en/about-un/index.html>